

A close-up portrait of Marilyn Monroe with her signature blonde, wavy hair, looking slightly downwards with a soft expression. She is wearing a dark, high-necked top.

POSLEDNÍ TAJEMSTVÍ
**MARILYN
MONROE**
FRANÇOIS POMÈS

FRANÇOIS POMÈS

Poslední tajemství
Marilyn Monroe

POSLEDNÍ TAJEMSTVÍ
**MARILYN
MONROE**
FRANÇOIS POMÈS

MARILYN MONROE, SON DERNIER SECRET

Původně vydalo nakladatelství Plon

Copyright © Plon 2023

V českém jazyce vychází po dohodě s literární agenturou

SAS Lester Literary Agency & Associates

Fotografie na obálce © Alfred Eisenstaedt/

The LIFE Picture Collection/Shutterstock

Fotografie autora © François Pomès

České vydání © Bourdon, 2024

Překlad © Tomáš Kybal, 2024

ISBN 978-80-7611-155-4

Celý tento příběh je pravdivý. Pouze Marilyniny
myšlenky si autor vykonstruoval podle životopisných
útržků a některá jména pozměnil.

Dceřinou největší touhou je mít nad sebou
otcovu ochrannou ruku.

Sigmund Freud

Člověk nedosáhne osvícení imaginací světla, ale tím,
že si uvědomí temnotu.

Carl Gustav Jung

V Marilynině hlavě

Podzim 1959. Kdyby byl Rock Hudson tenkrát přijal tu roli v Miliardáři, nebyla by Marilyn, sirotek z Hollywoodu, zase jednou všechno pokazila. Bylo pak nutné ji dát tomu krásnému, velkému Francouzi Yvesi Montandovi, jehož ústa byla stejně široká jako jeho srdce. Byla vdaná za úžasného dramatika, kterého chtěla víc než cokoli na světě. Ale jemu to třetí manželství, které už na samém počátku vypadalo hůř než ta předchozí, nevyhovovalo vůbec. Arthur nebyl s to zaujmout místo, které mu ona přisoudila. Ona chtěla otce a manžela, a on nebyl ani jedno, ani druhé. Ale Marilyn ho hluboce milovala, protože skvěle psal, a dokonce po něm chtěla, aby zaplnil mezery v její roli v Miliardáři tím, že by tu a tam doplnil kouzelná slova, která tak dobře ovládal, a on to přijal. Ten film byl však chaos nad chaos! Už jen se do něj pustit bylo obtížné, ona byla myšlenkami jinde. Za to všechno samozřejmě mohl Yves. Ona lhala sama sobě, a pořád. A pokaždé šlo o to, jak se vypořádat s postavením mužů. Ten Francouz se svůdnými očima a vůní Provence se jí líbil, líbil se jí i způsob, jakým ji bral do náruče při opakovaných záběrech. Uzavěřeli spolu tichou dohodu, že po

POSLEDNÍ TAJEMSTVÍ MARILYN MONROE

dobu natáčení budou milenci. On byl ženatý, ona vdaná, tak co s tím. Hotel byl příliš romantický, než aby se této milostné pletce dalo odolat. Beverly Hills. Jméno, vůči kterému srdce nezůstane chladným. Jejich bungalovy byly vedle sebe, jako by tomu osud chtěl. Sama si už pořádně nepamatuje, jestli to on přišel do jejího pokoje, nebo jestli mu ona zaklepala na dveře, prostě se jednou večer setkali a vášnivě se pomilovali. Neměla zrovna své nejlepší období, byla poznamenána nadužíváním medikamentů a častý pláč jí pomačkal pleť, takže ji měla jako zmuchlaný papír. Nedbala o sebe a vynechávala jí paměť. Nepamatovala si ani, jestli se jí milování líbilo, nebo jestli si to jen myslela. Jejich románek trval několik týdnů. Marilyn Monroe si představovala, že to bude prožívat znovu s každým novým vztahem. Bylo to silné, ale stejně jako při šňupání kokainu: vzrušení rychle, příliš rychle vyprchávalo. A přitom to, co chtěla, bylo prosté: lásku a srdce na dlani. Totéž nabízela sama, a když bylo třeba k tomu přidat své tělo, co naplat, na cenu za to, že ji ti muži drtili, líbali, využívali, přistupovala po celý svůj krátký život. Během svých nekonečných sezení u psychoterapeutů pochopila, že jí chyběl otec. Ani snad ne že „chyběl“. Chyběl nebylo to správné slovo, protože ona otce nikdy nepoznala, ale přesnější slovo ji nenapadlo. Vypadalo by snad lépe, že ji otec sužoval? Ano, to je lepší. Její nepřítomný otec ji sužoval, takže představa se jí dost líbila. Je to tak, že každý muž, co se dotkl její průsvitné kůže, se trochu podobal jejímu otci? Ona tomu chtěla věřit, těm mužům říkala „tati“, byla to taková malá hra, kterou si vymyslela. A pak uviděla u té bláznivé ženské, jež ji přivedla na svět a pokusila se ji zadusit, tu fotku. Jedinečnou fotku muže, který byl krásný jako herec z westernu a elegantní jako princ. Psalo se o tom v tisku a povídalo všude možně. Proč bylo kolem něj tolik tajností, proč se jí jeho obraz tak rychle vytrácel, když

na to pomyslela? Chtěla se s ním setkat, ale nikdo jí nechtěl vyhovět, jako by přišla na svět úplně sama. Marilyn ale nebyla hloupá a pochopila, že jí skrývají pravdu. Bez otce se člověk nerodí. Nelze se narodit bez táty. A tak ho na téhle planetě přece musí najít, jenže planeta je tak velká! Začít Kalifornií, ano, to byl dobrý začátek. Bezděčně se natáhla na postel. Povlečení nevonělo jako obvykle po citrusech, nevonělo ničím, byl cítit jen neurčitý pach propletených těl, zkažený vzduch. Připomínalo to trochu tenhle život, jehož špína nakonec napadla její duši. Vytočila číslo telefonu a dotěrná melodie ji ukolébávala jako metronom. Osamocená Marilyn tušila, že na nalezení otce jí jeden život stačit nebude, že by jich asi potřebovala víc. Telefon vyzváněl do prázdna a pak někdo zvedl sluchátko. Kdo? To vůbec netušila. Marilyn myslela jen na toho tátu, kterého tak milovala. Nepodařilo se jí s ním setkat, ještě ne, ale milovala ho nade všechno. A věděla, že ho jednou někdo nalezne, aby vymazal mezery v jejím životě. Venku bylo pochmurno, vzpomněla si, že zase zavěsila telefon. S kým to mluvila? Myšlenky se jí opět zakalily, ale na to byla zvyklá. Onoho 4. srpna 1962 osamělou Marilyn přemohl spánek a zavřela oči. Na její tělo padla tma, ještě hustší než předešlého dne.

Pondělí 30. srpna 2021. „Dobrý den. Tak jsem se dostal k provedení těch analýz. Nebude se vám to líbit: Francine a *The Hair Girl* nejsou příbuzné.“ Ta zpráva se znovu a znovu přehrávala na sítnici mého oka a při každém pohybu víček mě ještě více paralyzovala. Ten vzkaz, krátký, ale břitký jako ostří gilotiny, spadl v mé mailové schránce mezi spamy, jako by mě nějaká laskavě smýšlející síla chtěla ještě na pár dní ušetřit bolesti a tuhle pro mě nejhorší zprávu roku utopila mezi nevyžádanou poštou. Divil jsem se, že

jsem ji našel mezi dvěma nabídkami na zvětšení penisu nebo mně údajně známými osobami trčícími někde na konci světa a žádajícími převod peněz přes Western Union, aby se mohly vrátit do Francie. Byly tam reklamy na plenkové kalhotky, na pornostránky, jazykové kurzy, ale i žádosti o dary. Pokaždé, když jsem se do těch spamů ponořil, jsem měl dojem, že přecházím Times Square za bílého dne úplně nahý. To, že jsem tam nahlédl pro klid v duši, byla jen šťastná náhoda, jinak bych byl tenhle dopis, co mi zkazil odpoledne, nikdy neviděl. *The Hair Girl, Francine, analýzy*. Fiasco a zrovna den po mých narozeninách. Nic se nemohlo vyrovnat tomu, co jsem si právě přečetl. Ano, snad jen sklenka šampaňského, jednoho z nejoblíbenějších nápojů té hvězdy, kolem níž jsem vedl pátrání.

Už více než dva roky jsem se snažil vyřešit ten *cold case*, zapomenutou záležitost ze života hollywoodské hvězdy zesulé v roce 1962, Marilyn Monroe. *The Hair Girl* bylo jméno, které jsem jí dal, abych až do konce udržel její identitu v tajnosti. A Francine bylo jméno jedné osoby spřízněné rodem, kterou jsem doufal spojit s jejím osudem. Věděl jsem, že by to mohl být sólokapr a že by dokonce pobídl vědce, kteří na tom pracovali. Bylo to příliš citlivé, příliš složité, příliš... ikonické. Byla nutná diskrétnost, protože já si vzal do hlavy, že najdu jejího biologického otce a sepíšu vše do jednoho díla. Jenže jsem po spoustě probdělých nocí neuspěl. Byl jsem už skoro na konci své dlouhé, bezvýsledné cesty, a tak si Hollywood to tajemství jedné z posledních hvězd zase na celá desetiletí ponechá. Věda to rozhodla: Marilyn Monroe, hollywoodský sirotek, zůstane sama a nakonec, odhlédnuto od mého ega i bankovního konta mé společnosti, tím nic a nikdo neutrpí. Její život, jež přenesly na

papír už desítky autorů přede mnou, zůstane tak i nadále děravý, neúplný, nedokončený, bez posledního dílku skládačky.

Marilyn dlouho bojovala s prázdnotou, kterou v ní zanechal ten nepřítomný otec. Využívala muže, třikrát se vdala a svému prvnímu manželovi říkala „daddy“ a tomu poslednímu, o deset let staršímu, než byla sama, říkala „papá“. Nelžeme si, už si dál nelžeme: Marilyn Monroe je učebnicový příklad pro psychoanalýzu. Je mnoho těch, co se pokoušeli prozkoumat psychickou propast její osoby – i jako ženy – a pohořeli, a přitom, když se nad tím člověk zamyslí, je to zcela prosté. Marilyn je čistým produktem rozvráceného rodinného prostředí, bezvýsledného pátrání po otci a nedostatku mateřské lásky. Dokonalým protikladem Marilynina mýtu je původní mýtus Normy Jeane Mortensonové, což bylo rodné jméno hvězdy. Žena neustále vyhledávala přízeň mužů, kteří jí měli nahradit neexistujícího otce, jenž ji zavrhl. A hvězda, hýčkaná a milovaná, probouzela nevědomky lásku a zosobňovala dokonalost, velikost a rozlet. Dvě různé tváře a jedna skutečná mimo záři reflektorů, ty udělaly z Marilyn nejoplakávanější a nejosamělejší hvězdu celého Hollywoodu. Tu, s níž jsme si tolik spojovali své vzory, epochy a sny. Zkrátka univerzální schéma, obyčejný příběh, když vynecháme její *glamour*. Ale když k tomu v těchto kulisách přidáme nepřítomnou matku, neznámého otce, medikamenty, alkohol, sex, fanoušky běžající pod losangeleským sluncem a tragický osud, máme všechny složky poutavé ságy. Jen ten krutý výsledek stále rezonoval: laboratoř, s níž jsem pracoval, právě spláchnula všechny mé naděje na nalezení toho posledního dílku skládačky. *The End*. Byl to zvláštní pocit, s nímž jsem se neuměl srovnat.

„Nejsou příbuzné“. Jak je to možné? Proč ty dvě DNA neodpovídají, když jsem si byl jistý, že jsem našel stopu muže, jenž zplodil meziplanetární hvězdu? Mé jistoty tím byly velmi otřeseny a v hloubi duše jsem cítil, že tím tahle sága nekončí. Skutečně teprve začínala, a na tři roky mě vtáhla do obsedantní smyčky. Toto je příběh dlouhého pátrání, které neúnavně mobilizovalo mé šedé buňky i mozky několika významných tváří ze světa vědy. Úspěch závisel na dvou faktorech: na úporné rvavosti a nečekané konstelaci planet.

1

Záhadné video

Nejsem ani policejní komisař, ani soudní lékař. Nic mě tedy a priori nepředurčovalo k tomu, abych otevřel ten starý archivovaný spis, jenž strašil jednu z hollywoodských postav až do smrti. Vždycky jsem měl chuť udělat dokumentární film o Marilyn Monroe, ne z fanatismu, ale spíš proto, že mě fascinovala žena, jež se dokázala usadit na trůn populárních ikon a vydržet tam. Všechny její filmy ani nezestárly, některé jsou stále považovány za skvosty: *Někdo to rád horké*, *Slaměný vdovec*, *Muži mají radši blondýnky...*, tedy perly padesátých let, které jsem viděl na plátně v době, kdy kino Fauvettes v Paříži promítalo klasické filmy v restaurované podobě. Marilyn mi pokaždé tak trochu připomínala Kleopatru moderní doby a neuměl jsem si představit, že bych ukončil svou kariéru režiséra, aniž bych zabrousil i do dokumentárního filmu, který by jí byl věnován. Takový *flashback* o jejím pohnutém životě, jejích bojovných snahách, ženskosti

nebo prvních nesmělých krůčcích. Hory zpráv, které o ní existují, pro mě byly pravidelně studenou sprchou: tisk i film byly po dlouhou dobu zahlcovány zprávami o Marilyniných zklamáních v sexuálním životě a o její smrti, objevovaly se různé konspirační teorie a další výmysly spojené s jejími posledními okamžiky a kolem vztahů s klanem Kennedyů... Dodat k této bibliografické změti kdovíkolikátý film by nemělo smysl, a hlavně by to žádnou televizi nezajímalo. Upřímně řečeno jsem neměl žádný originální nápad, jak objevit u Marilyn něco nového, protože to už udělal Joyce Carol Oates v neobvyklé fiktivní biografii *Blonde*, o sestupu Marilyn Monroe do pekel. Kniha sice čerpala z jejího reálného života, ale některé scény hodně přeháněla, aby z nich vytáhla na světlo tu nejčernější špínu. V knize *Blonde* vypadalo všechno usmolené, brilantně usmolené, a pro mě byla ta kniha namířena na pocity ženy, a vůbec ne na její biografii. V roce 2015 jsem uvažoval o málo probádané cestě, a sice o tom, že bych s Marilyn spojil naše dnešní starosti, které se v roce 2017 přetransformovaly do hnutí Me Too, a že bych tak uhodil na Marilyninu feministickou strunu. Jenže jsem velmi rychle pochopil, že s tímto tématem jsem ve slepé uličce. Bylo to téma spjaté s naší současnou společností, ale promítnuté do společnosti z let padesátých by na můj vkus možná příliš nevhodně zasáhlo do příběhu. Pustil jsem to z hlavy, už také proto, že v ten moment ani nikdo nechtěl o Marilyn nic slyšet. Aby mi uběhl čas, než přijdu na ten správný způsob jak dál, doznávám, že jsem si přečetl pár dost špatných knih o fantazmagoriích na téma Monroe, jásajících nad představou, že se tak některé věci odehrát mohly: Vražda Marilyn. Tajné dokumenty CIA. A ještě lépe: Utajené tajnosti jejího tajemného

červeného zápisníku.

Inspirace pořád nepřicházela až do onoho únorového dne roku 2018, kdy můj mozek opět naskočil. Bez přemýšlení nedokážu říct, co se stalo, ale mé podvědomí mi připomnělo, že za čtyři roky se zaručeně bude psát pořád dokola o šedesáti letech od skonu Marilyn Monroe, stejně jako se o tom psalo v roce 2012. 1962–2022, bingo! To bude ta „správná chvíle“, a do deseti let se nezopakuje. Bylo tedy třeba, abych se chopil příležitosti právě teď, abych dostal dobrý nápad a jak se říká ten správný úhel pohledu, který by mohl v souvislosti s tím výročím zaujmout některou francouzskou televizní stanicí a pak i zahraničního distributora. Konečně bych mohl vytvořit dokument o „své“ Marilyn Monroe! Nakonec mě to rozrušilo, jako kdybych měl právě na dosah vítězství v maratonu, ale inspirace stále nepřicházela. Neměl jsem co nabídnout, v hlavě jsem měl prázdno. Byl jsem zablokovaný na startovní čáře. Jak udělat něco nového ze starého příběhu, když všechno, co v něm bylo, už všichni věděli? Snad jen vymyslet nějakou novou konspirační teorii nebo Marilyn přisoudit další vztahy s velikány tohoto světa. Musel jsem si stanovit, kvůli čemu zahájím pátrání, co bych chtěl objevit a jakou cestou se vydám. Na to jsem přišel při delším uvažování.

Každé novinářské pátrání začíná nějakým nápadem, ale jeho prvočátek se někdy těžko určuje. Při různých interview se mě často ptali, jak mě napadlo hledat Marilynina otce a prokázat pak jeho totožnost po vzoru policejního pátrání. Odpovídal jsem, jak jsem nejlépe uměl, ale vzpomínky už jsem měl zkruslené. Člověk nikdy skutečně neví, jak to vlastně začalo. V obou kancelářích, kde pracuji, ani u mě doma a v mé tiskové agentuře není nikdy úplný

pořádek. Hromadí se tam dokumenty, knihy, z nichž některé nikdo nikdy neotevřel, fotografie i počmárané lístky z *post-it* bločků. V sedmdesátých letech přibyl šedý telefon s číselníkem, dva popelníky přetékající cigaretovými špačky, ovzduší zkažené kouřem z tabáku zapalovaného od rána do večera, a po chodbách tam běhaly sekretářky s posledními písemnými zprávami. V roce 2019 jsem tam byl sám se svým iPhone, bez cigarety, protože nekouřím, na psacím stole stál můj notebook MacBook Pro a kolem něj binec. Méně romantické, ale stejně účinné. Ty kulisy stačily na to, aby vytvořily jakési soukromé muzeum, které jsem potřeboval, aby se nápady rojily bezprostředně a nečekaně. Z okna své kanceláře na ulici Folie-Méricourt v Paříži mám dokonalý výhled na stoletou hospodu, jejíž kuchyně s vydatným jídlem láká celou Paříž. Cassoulet, sledě s brambory se zálivkou, telecí ragú... Myslím, že jejich zapečené těstoviny vyhrály cenu v soutěži. Jednou jsem tam musel obědvat, už je to dávno, ale přiznávám, že jejich jídelníček mi blízký vůbec není. Ale na tom nezáleží, i tak už deset let každé ráno pozoruji stejný výjev: krásnou servírku, jejíž úsměv nemizí, když potáhne ze svého cíga, zajde dovnitř a zase vyjde ven, když má pauzu na kávu, kterou si někdy dává se svým světlolvasým, pohvizdujícím, ale mnohem méně usměvavým kolegou. Je to pěkně staromódní, ale musím připustit, že mě ten pohled inspiruje. Odpoutávám se tak od pařížského shonu, vede mě to k malému zamyšlení, a často mě tak díky tomu leccos napadne pro mé pátrání, jež je solí mého řemesla. Hrabu jako archeolog, jako policista shromažďuji indicie, abych dokončil příběh z toho, co je na dosah, a abych na samém konci pátrání pocítil jedinečné uspokojení ze směsi motýlků v břiše, rozkoše a dokonce mozkového orgasmu. A tečka. Tak jako u poslední kapi-

toly románů s Herculem Poirotem nebo u poslední klapky záběru v seriálu o Columbovi, což jsou mí dva oblíbení hrdinové. Ale nepřeskakujme, neboť teď, přestože upírám pohled na průčelí restaurantu, jsem od slavného zakončení ještě daleko. Začali jsme v roce 2019. Měl jsem jen datum výročí, ale žádný námět. Můj filmový projekt o Marilyn byl prázdný, stál jen na datu její smrti. Jednou v poledne, bloumající pohledem přes okno a ponořený do bůhvíkolikátých zvláštních úvah mi v mozku zablikalo jedno jméno. Když jsem pročetl materiály, vyskakovalo na mě pravidelně jedno jméno v souvislosti s hvězdou Marilyn: Donald Spoto, považovaný za nejlepšího hereččina životopisce. A už jsem věděl, co musím udělat: navázat kontakt s Donaldem a promluvit si o Marilyn s nadějí, že z našeho hovoru vyplyne nějaký nápad! Při pohledu na pohyb klientů a číšníků v restauraci naproti se v mé ztišené mysli objevil Donald. Musím s ním mluvit. Ten probudí mé malé šedé buňky, zažehne plamen neutuchajícího žáru a pomůže mi vyřešit záhadu, které se sami Američané nikdy neodvážili dotknout.

Čtvrtek 28. února 2019. Donald patří mezi ty, na které se nezapomíná, je jako románová postava, elegantní, vtipný, trochu snobský, ale zajímavý. Milovník filmu, fanoušek hereček a herců. Navázal hluboké a upřímné přátelství s Françoisem Truffautem a Olivíí de Havilland, a úžasně zdokumentoval biografie Alfreda Hitchcocka, Jamese Deana a... Marilyn Monroe. Ta poslední je tak obsažná, že se z ní dnes nejvíc vychází. Několik měsíců jsem přemýšlel, než jsem se rozhodl napsat mu o tom, co jsem považoval za dobrý námět pro film, pěkně kontroverzní, poutavý a hlavně dost silný na to, aby vzbudil jeho zájem, o červeném zápisníku Marilyn

Monroe. Četl jsem o tom v jednom bezvýznamném románu, jehož název jsem zapomněl. Než půjdu dál, zde je kontext: po smrti Marilyn se pustili její četní životopisci, historikové a dokonce i fanoušci do hledání toho známého červeného zápisníku zakoupeného na jaře 1962, do nějž Marilyn údajně zapsala své schůzky s Robertem Kennedym a také státní tajemství, která jí prý prozradil. Několik svědků, mezi nimi asistent koronera a bývalý důstojník zpravodajství z Los Angeles, přísahal všem bohům, že ten zápisník na vlastní oči viděli. Ten záhadný notýsek však stále nebyl k nalezení, až jeden obchodník se starožitnostmi nabídl odměnu 150 000 dolarů komukoliv, kdo by mu pomohl ho získat. Bez úspěchu. Přes popírání ze strany Marilynina okolí přetrvala legenda celé roky.

O tom záhadném sešitku jsem četl několikrát. Žádná zmínka však neodpovídala skutečnosti, i když žádná nebyla úplně neuvěřitelná. Ten zápisník mohl být mou návnadou. Napsal jsem Donaldovi mail a zamíchal jsem mýtus červeného zápisníku mezi další stopy, jež by se mohly dostat do mého filmu. Vysvětlil jsem mu, že v tom dokumentárním filmu by vystupovali dosud žijící lidé z Marilyniny blízkosti, kteří by poskytli důvěrné a málo známé informace a za herečkou by tak odkryli především ženu. Mail jsem odeslal a zbývalo jen čekat na odpověď, jež přišla záhy. Sotva pár hodin po mém dotazu jsem obdržel odpověď v angličtině i ve francouzštině, kterou Donald dokonale ovládá:

Drabý pane,

zmíněný červený zápisník nikdy neexistoval. Jako u Marilyn už tolikrát, jde i tentokrát o x-tou legendu vymyšlenou po její smrti.

Tři řádky, zdvořilé a sice strohé, ale posílající mé téma do kopru.

Bylo by určitě špatné a nedůstojné novináře, kdybych vzal za bernou minci první fámu, kterou zaslechnu. Trochu jsem se zastyděl a pokusil se z toho nějak vybruslit:

Dobrý den, Donalde,

přesně to jsem si myslel! Ale jestli k tomu už nic nemáte, rád bych ještě něco dodal sám. Nemáte třeba přístup k dalším, málo známým nebo nepublikovaným informacím? Rád bych si o tom s Vámi příště popovídá po telefonu a možná navázal spolupráci, pokud Vás to zajímá.

Žádná odpověď. Ten, jenž mě tak rázně odbyl s tím červeným zápisníkem, nyní mlčel. Ale mně se v hlavě rodil nápad. Spoto prý v souvislosti s přípravou oné biografie udělal nejméně padesát rozhovorů a údajně vytvořil kompilaci z pětaticeti tisíc archivních dokumentů o Marilyn, z nichž některé byly zvláště odtajněny pro jeho práci. Bylo tedy velmi pravděpodobné, že všechno nebylo publikováno a že si nechal pod palcem pár pikantních detailů, které bych ve svém filmu mohl použít. Týden po mém vzkazu jsem se připomněl a konečně přišla odpověď, která k mému velkému překvapení, byť přicházela z jeho mailové adresy, pocházela od jiné osoby, o níž se zde musím nutně zmínit: od Laurence Elliott. V záhlaví zprávy stálo „Laurence Elliott, od Donalda Spota“. Tahle Laurence očividně v Donaldově životě hodně znamenala, když měla přístup do jeho mailové schránky. A skutečně, brzy jsem její roli pochopil: vyřizovala za autora styk s médii, vyjednávala práva a působila jako jeho sekretářka. Dokonalý profil. Ptala se mě, co od něj očekávám, jaké dokumenty bych si přál, jaká účast či intervence od Donalda by se mi líbila a kolik peněz

mohu nabídnout za čas strávený například rešeršemi a lektorací mého rukopisu. Když došlo na finanční otázky, projevila se jako obratná vyjednávačka. Prodiskutovali jsme exkluzivitu, smlouvu o peněžité odměně, ale Laurence nevyložila své karty hned. Mail po mailu podstrkovala informace o nevydaných věcech, které Donald vlastní a o něž by se se mnou mohl podělit pro můj film, a systematicky zdůrazňovala jejich ohromný historický význam. Můj zájem o Donalada a jeho archiv mail od mailu narůstal. Vyjednávání postupovalo kupředu. Moje produkční společnost, vyčerpaná tímto druhem jednání, dost brzy dospěla k dohodě a vysoce ocenila exkluzivní a originální prvky, které nám Donald slíbil. Po dobu našeho mailování s Laurence se mi nikdy nepodařilo mluvit s ní po telefonu – neměla číslo – a při jejích různých cestách jsem se s ní nikdy nemohl setkat. Nicméně mi slibovala, že o všem bude informovat Donalda, což také dělala. Tahle Miss Elliot mě znepokojovala, protože se zdála být neskutečná a jednala jako duch, jehož hlas jsem nikdy neslyšel a jehož tvář nespatriil. Jednou jsem se pokoušel hledat na Googlu a na sociálních sítích, mimo jiné na LinkedIn. Po téhle osobě tam nebyla ani stopa, což bylo u tiskové tajemnice nebo mezinárodní agentky dost překvapivé. A tak jsem si tu mystifikaci dost rychle uvědomil... Laurence Elliott nikdy neexistovala, stejně jako Marilynin červený zápisník. Byla to legenda, kterou si vymyslel Donald Spoto, aby si hájil své zájmy bez „míchání žánrů“. To je alespoň závěr, k němuž jsem dospěl. Usmíval jsem se, protože ten podfuk byl tak nápadný, že Donald musel nutně vědět, že se tím nikdo nenechá nadlouho oklamat. Přitom každý dělal jako já, jako kdyby Laurence existovala. Všechno to rozhodně začínalo jako román od Agathy Christie

a celá ta příhoda se mi líbila.

Norma Jeane měla velkou chuť zúčastnit se toho pikniku. To teta Grace, nejlepší přítelkyně její matky, jí řekla, aby tam přišla. Pozvala také souseda Jima, aby se k nim přidal, ale ten odmítl. Ta Grace ale mívá někdy nápady! Jim byl sice milý, to jo, Normě Jeane se hodně líbil, ale v patnácti holka na kluky nemyslí. Dost tušila, že by si ho měla vzít, Grace s ní o tom mluvila, ale ona byla duchem jinde. Když jí v v jedenácti nebo ve dvanácti letech začala růst prsa, všimla si zvláštní věci. Všichni muži ji začali hltat očima. Kamarádi jejího věku, ale i staří. Dobře si všímala jejich pohledů. To už nebyla náklonnost či něha, jak mohla často zjistit, ale chtíč. To je ono: chtíč a touha. Zahanbovalo ji to. V hloubi duše si ale mohla sama sobě přiznat, že je docela příjemné mít tu moc a cítit ty pohledy spočívající na jejím těle, když se pěkně vypjala. Ale muselo to skončit u těch pohledů. To bylo třeba. Norma Jeane se neustále snažila chovat tak, jak jí to Grace ukázala. Napínala tělo na maximum, hrála si na modelku, opíčila se po tamních manekýnách a herečkách, a to pokaždé na pokyn Grace, když byly spolu. Měla tu ženu hodně ráda. No dobrá, a ten piknik bude kdy? Norma Jeane hořela netrpkostí v salonu domu v Los Angeles, kde bydlela. Už dobrou hodinu si vybírala šaty, protože Gracina kamarádka určitě přijde. A měla malou kameru! Jednou večer jí Grace řekla: „Z tebe bude hvězda, já z tebe udělám hvězdu.“ A ona na tu větu nezapomněla, však se uvidí, co ta kamerka ukáže. Ten film, až se vyvolá, nebude lhát. Jen aby ji přinesla... Šaty byly nafialovělé a hodně přiléhavé, vybrala si je, protože byly pohodlné a jako by jí ušité na tělo. Její hrud' vyčnívala jako dokonale vybroušený briliantový šperk, který jistilo šest lesklých černých knoflíků. Grace jí vyčesala vlasy, aby jí odhalila obličej, a lehce jej napudrovala.

Podpatky jejích střevíčků byly dost vysoké, aby Norma Jeane o malíčko převyšovala ostatní dívky. Konečně přátelé přišli, skupina mohla vyrazit. Bylo tam nejméně sedm mužů a skoro stejný počet žen. Kouřilo se, pil se alkohol, který neznala. Jeden z mužů pil dokonce přímo hltavě. Norma Jeane ale ne. Cigaret a alkoholu se ani nedotkla. Povýk, výměna názorů, křik. Něco se dělo. Kamarádka přítelkyně Grace zakládala do kamery nový film. Hurá! Už je to tu, ona filmuje. Norma Jeane se cítila poněkud nesvá a celou skupinu pozorovala. Někteří se šklebili, jiní vrhali do objektivu rozpačité pohledy. Ona ale věděla, že ten kousíček vyleštěného skla jí sděluje, aby se dívala přímo vpřed. Představovala si velké reflektory, technické pracovníky, režiséra sedícího na své režisérské židli a hovořícího k ní. „Normo! Na co to myslíš? Normo!“ Byla zasněná a neslyšela, že na ni volají. Dívky budou dělat malou přehlídku, každá si před kamerou pro legraci oblékala plášť. Samozřejmě že se toho zúčastní! Začala s tím Grace, a to byla chyba... Ona Grace milovala, ale bylo dobře vidět, že kamera ji ráda nemá. Obličej měla nebezpečný a pas příliš objemný. Ne, tohle rozhodně nefungovalo. Ostatní dívky byly hezké, ale bez nasvícení moc nevýrazné. Když přišla Norma Jeane na řadu, dala do toho hodně vášně. Půjčili jí kožšinový plášť s květem vyšitým v místě srdce. Vešla na pódium, přešla po molu a pak udělala otočku. Lidé přestali mluvit. Tleskalo se. Potlesk jí potvrdil působení toho, co cítila, rodící se magnetismus mezi objektivem a jí samotnou. Ještě jednou se prošla, usmála se, vypjala prsa a pak myslela na svého otce, na biograf, na svůj život. Na ten oheň, který v ní začínal plát. A který nikdy neuhasne.

Laurence Elliott mi říkala o „Sbírcce Donalda Spota“, kterou autor uložil do archivu Danish Film Institutu, filmového ústavu v Kodani. Donald je Američan narozený roku 1941 ve státě New

York, ale nyní bydlí ve vesničce hodinu cesty od dánského hlavního města s manželkou Ole. Přirozeně že po dlouhých bádáních kolem Marilyn si přál archivovat celý jejich obsah tam. Tato sbírka obsahuje materiály, posbírané během několika let pro sestavení jeho biografie o Marilyn, a je pro veřejnost až na výjimky nepřístupná. Naše dohoda měla právě umožnit její otevření speciálně pro můj dokumentární film. Laurence mě ujistila, že tam objevím neznámé dokumenty o Marilyniných prvních letech. Hořel jsem netrpělivostí a žádal jsem tu tiskovou ataše o telefonický rozhovor s Donaldem. Z písemného styku s tou iluzorní Laurence Elliott jsem pochopil, že ten dokumentární projekt ji zajímá a že by udělala všechno, jen aby mi pomohla. Nápad, který jsem hájil, tedy vylíčit neznámé skutečnosti o ženě skryté v herečce, jí připadal vznešený. Zase se jednou bude mluvit o Marilyn bez fám a konspiračních teorií.

Naléhal jsem na ni, aby mi popsala ty nejšťavnatější partie z onoho archivu a vymlouval se na chystanou schůzku s televizními kanály, které by na tento projekt zajistily klíčové finance. Bez televize nebude rozpočet, a tedy ani film. Donald o tom nic nevěděl, ale já zatím nenapsal do scénáře ani řádku, takže jsem neměl televizním kanálům co nabídnout. Stejně by mě ale přijaly, kdybych pro ně měl něco nepublikovaného a nebo „výbušného“, jak jsem mu často říkával. Všechno tedy začínalo u něj. Za deset let své kariéry produkčního jsem se zúčastnil mnoha rádooby účelných schůzek a velkého počtu nekonvenčních scén u šéfů televizních programů. Nemyslete si, že PAF bude stát stranou. Naopak. Je to tentýž svět, ale koncentrovanější, kde se každý cítí povoláný k tomu, aby hájil nějakou kauzu. Někdy jsme se i hodně nasměli na účet zaintereso-

vaných. Třeba když se jednou jeden odpovědný pracovník zeptal, jestli by bylo možné udělat rozhovor se Sachou Diestelem – no, samozřejmě ano, jen co se exhumuje jeho mrtvola – nebo zda by nebylo možné nahradit slovo „muslim“, jež se v citovaném dokumentu vyskytovalo příliš často, slovem „salafista“ coby synonymem. Naštěstí byla práce pro televizi obohacující a bylo možné se v tomto prostředí setkat s jedinečnými osobnostmi. Ani můj plán nebyl výjimkou, nutně jsem potřeboval podporu ze strany některého kanálu, jinak by nikdy nemohl vzniknout. Snažil jsem se Donaldovi trochu pochlebovat, abych získal nějaké nepublikované věci, a podněcoval jsem jeho zájem uváděním jmen mastodontů jako Netflix, Canal + nebo Disney +. Každý v sobě máme kus Narcise a já toho jeho lechtal připomínkami, že bude v mém filmu vystupovat; potřeboval jsem, aby mi pustil informace, které jistě měl. A on se nakonec chytil.

„Jsou tam nepublikované věci, potvrzuji,“ řekl mi Donald po telefonu, zatímco já se díval oknem z kanceláře na hosty vycházející z restaurace s hlučným smíchem a nějakou tou sklenkou vína přes míru. Bylo 15 hodin. Byl jsem velmi vzrušený Donaldovým slibem, ale dokud něco neuvídím, neuvěřím.

„Šedesát let po její smrti že by ještě existovaly nepublikované archivy?“ řekl jsem mu s trochou nedůvěry v hlase.

„Je jich víc, než si umíte představit, Françoisi. Abych vám řekl všechno, mám sérii fotek pořízených při zkušebních záběrech filmu *Miliardář* s Yvesem Montandem.“

To bylo zajímavé, ale naprosto neuspokojivé. Průšvih. Od toho, který oloupal Marilyn jako pomeranč, jsem čekal víc.

„Bezva, ale těch pár fotek nám hodinu zrovna nepokryje,

Donalde.“

„To není všechno. Mám jedno video s mladičkou Marilyn, ještě když se jmenovala Norma Jeane.“

Blesklo mi hlavou, že bych s tím mohl udělat terno. Trochu jsem to už potřeboval, protože jsem pro televize nutně musel najít nějaký pamlsek, aby ten můj film vzaly.

„Nepublikované video? Nikdy ho nikdo nevysílal? Co je to za video?“

„Mohu vám říct, že ho ještě nikdo nikdy neviděl.“

Potřeboval jsem, aby mi ho Donald popsál, chtěl jsem posoudit sílu těch obrazů: buď to bude poklad, anebo iluze. Už jsem se viděl, jak chodím po televizních kancelářích a programovým ředitelům ukazuju tu výjimečnou věc: mladou Normu Jeane, gestikulující, živoucí. Všichni by to chtěli, na to dám krk – ještě že se ve Francii dnes už hlavy nesekejí. Poslouchal jsem Donalda s napětím, jako kdyby vykládal nějaké proroctví.

„Tohle video je strhující a krátké. Trvá přibližně pět minut a ukazuje Marilyn Monroe v době, kdy byla ještě Normou Jeane. Ještě jí tam není šestnáct a je s adoptivní matkou Grace Goddard, s přáteli a sousedy na nějaké oslavě v Los Angeles... Nezapomeňte, že její biologická matka Gladys byla tehdy v psychiatrické léčebně a že Normu Jeane si vzala domů jedna z jejích přítelkyň.“

„A je tam Marilyn v detailu?“

„Ano. To video je barevné a Norma Jeane tam předvádí jakousi módní přehlídku. Je neuvěřitelné, jak si dokáže podmanit kameru, jak je její tělo sexy. Je to neuvěřitelné!“

Konečně jsem dosáhl svého. Nikdy nevysílané video konečně uká-

že tu ženu skrytou za herečkou, to děvčátko předtím, než se stalo hvězdou. Už dopředu jsem si vychutnával radost z toho, jak ukážu ten archiv celému světu. V duchu jsem si sestavoval osnovu dokumentu, na nic jiného jsem už nemyslel. Bylo třeba, abych velmi rychle připravil prezentaci, takové filmové resumé se silným potenciálem, abych tak vzbudil zájem televizních kanálů a distributorů. Představoval jsem si pětihvězdičkové obsazení ze všech dosud žijících osob, které se s Marilyn v jistém okamžiku jejího života setkaly. Především jsem považoval za nezbytné zkontaktovat Annu Strasberg, vdovu po Lee Strasbergovi a dědičku Marilyn Monroe, abych získal její podporu a přímý přístup k dodatečným archivům.

Lee Strasberg byl posledním Marilyniným učitelem dramatického umění známý tím, že z newyorského Actors Studio udělal jednu z nejvyhlášenějších a nejlukrativnějších divadelních škol. Když Marilyn v roce 1961 sepsala svou poslední vůli, bylo jí pouhých čtyřiatřicet let a procházela těžkým obdobím. Právě ohlásila rozvod se svým posledním manželem Arthurem Millerem a některé časopisy psaly, že je profesionálně vyřízená. Z Manhattanu, kde se ubytovala, chodila na hodiny k Leeovi a jeho tehdejší manželce Paule, s níž se Lee v roce 1966 rozvedl. Někteří přátelé pak popisovali, že je Marilyn pod vlivem Strasbergových, že je jimi naprosto oslněna už od roku 1954, kdy se s nimi v létě poprvé setkala. Lee se k ní choval jako otec a Paula jako matka, která jí dokonce opatrovala prášky na spaní. Paulin vliv narůstal, až se o dva roky později stala její hereckou koučkou na place při natáčení, kde vystřídal Natashu Lytess, která tu roli zastávala od roku 1948. Marilyn Strasbergovy tolik milovala, že je chtěla zahrnout

do své poslední vůle, a odkázala jim polovinu svého majetku, příjmů i práv. Po Leeově smrti v roce 1982 pak to dědictví připadlo přirozeně Anně, Leeově třetí a poslední manželce. Z této rodinné podoby jasně vystupuje jedna věc: Marilyn zemřela v roce 1962, ale Anna Strasberg vstoupila Leeovi do života až v roce 1966, tedy o čtyři roky později. Jak by mohla Anna Marilyn znát? Obě ženy se možná jednou nebo dvakrát potkaly, ale jistě se neznaly. Anna je přesto majitelkou pěkného dědictví pocházejícího od Marilyn a ze jména Strasberg. Chtěl jsem ji mít ve svém filmu. Myslel jsem, že by mi mohla otevírat další dveře. Svěřil jsem se se svým přáním Donaldovi a zeptal se ho, jestli na ni nemá přímý kontakt. Jeho odpověď mě překvapila.

„Ne, nemám, a radím vám, abyste si dal velký pozor...“

„Pozor na co?“

„Anna Strasberg se s Marilyn nikdy neseznámila, je jenom dědičkou některých... položek. V tomto případě vás žádám, abyste byl velmi, velmi opatrný, příteli.“

Ten rozhovor byl překvapivý a pro mě naprosto nečekaný. Brzy jsem pochopil, že Marilyn není téma jako jiné a že těm, kdo dosud těžší z její image a jejích licenčních poplatků, je třeba se představit. Marilyn je fantazma, značka, dědictví, a tedy hadí hnízdo. Všechny dveře se mohly zavřít lusknutím prstů, každá chyba by mi mohla znemožnit přístup do některého archivu. Pochopil jsem také, že bibliografická práce Donalda Spota, vydaná v roce 1993 pod titulem *Marilyn Monroe*, se nelíbila všem. Spoto byl nepochybně na kordy s Annou, ale také s dědicem Marilynina významného fotografa. O něco později, v roce 2019, jsem s ním točil interview v Paříži, kam přijel na jednu výstavu, a všechno šlo dob-

ře, dokud se nedozvěděl, že ta biografie bude v mém filmu. Následně mi poslal výhrůžný vzkaz, kde zmiňoval své právo zakázat mi každý obrázek, který mi poskytl, pokud v titulcích svého filmu uvedu jméno Spota. Tedy buď on, nebo ten historik. V několikaleté korespondenci z března roku 2021 mi vysvětlil, že podle něj Donald Spoto odstranil a pozměnil některá fakta, aby byl příběh mezi Marilyn a dotčným fotografem atraktivnější. Ten dědic upřesnil, že také nechce, aby u toho byla Anna Strasberg, ani aby byly k vidění fotografie, na něž má autorská práva, a dodal, že když se nepodřídím, předá svůj požadavek jednomu americkému advokátovi. To interview bylo naštěstí natočeno v jednom výstavním sále, který mi byl laskavě poskytnut jen za cenu jednoho dne produkce. Bylo ostatně dost slabé a zoufale mu chyběla forma. Než bych bojoval, radši jsem na jeho požadavek přistoupil. Už před touto epizodou jsem tedy pochopil, do jaké bryndy jsem se dostal, a že pokud chci účast Anny Strasberg, nesmím všechno prozrazovat. Později se mi to potvrdilo.

Úterý 19. března 2019. Nádherný svět Marilyn Monroe byl plný intrik a každý týden věnovaný snaze o pochopení její osobnosti mě zaváděl do stále většího bahna. Neustále jsem si připomínal manturu, kterou nám vštěpují už při studiu novinářiny a jež nás pořád nabádá, abychom si ověřovali zdroje a vytvářeli si vlastní názor. Donaldova varování jsem proto ignoroval a multimilionářku Miss Strasberg kontaktoval. Po několika přímých i nepřímých pokusech z mé strany mi odmítla odpovědět a své odmítnutí mi sdělila prostřednictvím svého sekretariátu. Pokusil jsem se o poslední pokerový tah přes jejího syna Davida Lee, jehož osobní mailovou

adresu jsem získal. Odpověď přišla brzy.

Milý Françoisi,

vůbec nepochybují o vašich záměrech a poctivosti vašeho dokumentárního projektu o Marilyn, nicméně neexistuje žádný pádný důvod k tomu, aby se ho paní Strasberg zúčastnila. Přeji vám s vaším filmem mnoho štěstí.

Dveře Strasbergových se právě zavřely, ale měl jsem další želízka v ohni. Po mé debatě s Donaldem, jenž mi při ní prozradil existenci onoho dobového filmu, na němž se natrásala pubertální Marilyn, jsem začal popichovat televize a další média. První, kdo mi odpověděl a požádal mě, abych přijel do Londýna, byl nečekaný: Netflix. Poslal jsem svůj projekt mailem a vysvětlil, že budeme mít dosud nepublikované snímky Marilyn v dokumentárním filmu luštěícím životní dráhu ženy v osobě herečky. Provizorní titul byl „Marilyn a její první léta“. Netflix na to zabral. 23. dubna 2019 jsem sedl na první Eurostar do Londýna.

Londýnská budova, v níž se nachází jedna ze světových kanceláří té platformy, je až zoufale nudná a nenese žádnou známku toho, že by tam sídlil Netflix. Po neutrálním přijetí v přízemí jsem byl nasměrován do výtahu, otevírajícího se o několik pater výš tentokrát přímo do prostor Netflixu. Mladé a uvolněné prostředí, něco jako loft s odhaleným potrubím u stropu, bílé neony a uvítá vás svěží úřednice. Pamatuju si, že mě zavedla do fádni zasedačky, kde naproti mně sedělo několik osob, které se už nemohly dočkat, že po vyslechnutí mého plánu opustí ten bezduchý prostor. Stručně jsem popsals svůj film se stopkami v ruce a domníval jsem se, že

v jejich pohledech vidím drobný záblesk zájmu. Ukázal jsem pár obrázků z onoho zmíněného videa s Marilyn, které mi Donald po mých snažných prosbách mezitím svěřil. Tři banální otázky a pak konec rozhovoru. Návrat do výtahu a pak Eurostarem zase do Paříže. Myslel jsem na pět set euro, které jsem na tu prezentaci právě prošťuroval. Zaslouží si to Marilyn vůbec?

Pro Netflix tedy ne. Platforma o pár dní později návrh zamítla, jelikož byly v běhu další „projekty“ kolem Marilyn. V roce 2022 jsem pochopil, jaké: film *Blonde* a dokument *Záhada Marilyn Monroe*.

Já si ale byl jistý, že v tom nepublikovaném videu mám v ruce poklad. Oslovoval jsem kanály v Paříži i v cizině. Další odmítnutí. Přes objem mého neuvěřitelného archivu, ukazujícího Marilyn Monroe barevně v necelých šestnácti letech, se nikomu nechtělo koupit můj dokument zaměřený na její mládí a na to, jak z ní osud udělal hvězdu. A tehdy jsem učinil rozhodnutí odporující mým zásadám: začnu s produkcí filmu, i když nemám na financování ani floka. Byl jsem si jistý, že později film prodám, i kdyby to mělo být jen kvůli tomu unikátnímu videu vyhrabanému z archivu Donalda Spota. Nechal jsem se Marilyn zase jednou omámit, protože nic neproběhlo podle plánu. A co hůř, daleko později jsem se náhodou dozvěděl, rudý hanbou: to video, nikdy nepublikované, na nějž mi Donald přenechal exkluzivní práva, bylo ve skutečnosti vysílané v jednom anglickém dokumentárním filmu už o pár let dříve.

S odstupem času mi došlo, že ho získal od amerického sběratele Grega Schreiner, jedinečného a skalního obdivovatele Marilyn, jenž ho sám obdržel od Grace Goddard, hereččiny adoptivní matky. Když jsem se objevil já, bylo video už prodáno jedním

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Poslední tajemství Marilyn Monroe***.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.